

VERGELIJKING TUSSEN CONSULTATIEVERSIE WETSVOORSTEL AANPASSING BELASTINGSTELSEL AUGUSTUS 2022 EN VOORSTELLEN WATERSCHAPPEN DECEMBER 2020

In december 2020 hebben de waterschappen unaniem ingestemd met een pakket aan voorstellen ter oplossing van een drietal knelpunten in het huidige belastingstelsel en het meenemen van een viertal meekoppelkansen die het stelsel verder verbeteren. Inmiddels is een conceptwetsvoorstel in consultatie gebracht, zodat iedereen het voorstel kan raadplegen en desgewenst hierop kan reageren. In deze notitie is in beeld gebracht welke verschillen er tussen het door het ministerie van IenW opgestelde conceptwetsvoorstel en de voorstellen van de waterschappen zijn. Wat betreft deze verschillen is het goed om in algemene zin op te merken dat het aan de (inzichten van de) wetgever is om onderwerpen anders te benaderen en/of te verwoorden, waarbij de mening en/of belangen van andere stakeholders dan de waterschappen een rol kunnen spelen. De betreffende redenen van de huidige verschillen zullen bij ieder voorstel nader worden geduidd.

Per voorstel van de waterschappen is in het vervolg van deze notitie beschreven in welke zin het conceptwetsvoorstel van dit voorstel afwijkt en wat de voorgestelde waterschapsreactie is t.b.v. de inbreng van de waterschappen aan de minister van IenW. Deze reactie is mede gebaseerd op de inbreng van de waterschappen in twee bijeenkomsten die in juni 2022 met hen zijn gehouden. Als reminder zijn de waterschapsvoorstellen in de bijlage van deze notitie beknopt beschreven.

In het huidige conceptwetsvoorstel zijn ook drie onderwerpen opgenomen waarover in de Ledenvergadering van december 2020 geen besluit is genomen. Deze onderwerpen komen in paragraaf 3 van deze notitie aan de orde en betreffen:

- regelen dat waterschappen bevoegd zijn om meer duurzame energie op te wekken dan zij voor eigen gebruik nodig hebben en dat zij de baten en lasten daarvan aan de heffingen mogen toerekenen;
- opname van een expliciete motivatieplicht aan de hand van gebiedskenmerken indien gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid om het kostenaandeel van de ingezetenen in de watersysteemheffing te verhogen ten opzichte van de standaard bandbreedte;
- een verruiming van de beslistermijn op een bezwaarschrift.

Paragraaf 4 tot slot gaat in op de stand van zaken met betrekking tot een voorstel van de waterschappen dat niet tot een wijziging van regelgeving leidt, de verlenging van de anti-afhaakregeling.

1. VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE WATERSYSTEEMHEFFING

1.1 Het Verbeterd Combimodel – Variant H als nieuw model voor de kostentoedeling

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

1. De berekening van de bandbreedtes voor de categorieën ongebouwd en natuur in de in december 2020 door de waterschappen vastgestelde voorstellen was gebaseerd op de belastingcijfers 2020 van de waterschappen. Lopende het overleg over het wetsvoorstel met IenW heeft het Uniebureau het model inmiddels tweemaal herijkt, eerst op basis van de cijfers 2021 en vervolgens op basis van de cijfers 2022. Het huidige conceptwetsvoorstel is gebaseerd op deze laatste herijking. De waterschappen hebben de notitie waarin deze herijking van het model is beschreven, inclusief de uitkomsten daarvan, ontvangen in het kader van de bijeenkomsten die in juni 2022 zijn gehouden.

2. Het grote verschil tussen het wetsvoorstel en de voorstellen van de waterschappen betreft de omvang van de bandbreedtes van het model. In het besluit van de waterschappen is voor de kostenaandelen ongebouwd en natuur een relatieve bandbreedte van + en – 30% opgenomen. IenW wil een beperking van de bandbreedtes tot 25% aanbrengen om ‘tegenmoet te komen aan de wens van de stakeholders om enige voorspelbaarheid in de kostenaandelen te houden’. 25% geeft alle waterschappen naar het oordeel van IenW voldoende ruimte om schokken op te vangen bij de overgang naar een nieuw systeem. ‘De bandbreedtes zo oprekken dat alles 100% bij het oude kan blijven is moeilijk uitlegbaar, aldus IenW. Verder wil IenW in een AMvB vastleggen dat voor de kostendelen van ongebouwd en natuur na enkele jaren en onder bepaalde voorwaarden bandbreedtes van + en - 50% kunnen gelden.
3. Voorts geeft de huidige wetstekst ons aanleiding om stil te staan bij het criterium op grond waarvan een waterschap zijn plaatsen binnen de bandbreedtes kan bepalen. Het wetsvoorstel spreekt hier consequent over ‘gebiedskenmerken’, terwijl in de voorstellen van de waterschappen zowel de karakteristieken van het gebied als de door het waterschap gekozen invulling van de taakuitoefening worden benoemd

Wat is ons voorstel voor de reactie naar IenW?

2. Gegeven het mandaat van de Ledenvergadering heeft de Unie in het overleg met IenW vastgehouden aan relatieve bandbreedtes van + en – 30%. Inhoudelijk geldt dat bij een kleinere bandbreedte de bestuurlijke ruimte wordt ingeperkt en dat er bij enkele waterschappen sprake zal zijn van door het model afgedwongen lastenverschuivingen. In relatie tot dit laatste: de door ons gevraagde bandbreedte van 30% is mede gekozen om te voorkomen ‘dat het oplossen van het probleem bij het ene waterschap tot een nieuw probleem bij een ander waterschap leidt’.

Derhalve is ons voorstel om vast te houden aan relatieve bandbreedtes van + en – 30% voor de kostenaandelen van ongebouwd en natuur en opname daarvan in de wet. Verder om aan te geven dat wij geen behoefte hebben aan eventuele ruimere bandbreedtes bij AMvB.

3. Verder stellen wij voor de minister te vragen om in definitieve wetsvoorstel te verhelderen dat bij het invullen van de bestuurlijke ruimte van het kostentoedelingsmodel zowel de karakteristieken van het gebied als ook de hierbij gekozen invulling van de taakuitoefening kunnen worden meegewogen.

1.2 Beperken tariefdifferentiatie wegen tot max 100% voor verharde gedeelten openbare wegen

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar IenW?

Geen opmerking over maken.

1.3 Creëren van de mogelijkheid voor waterschappen om binnen de watersysteemheffing gebouwd desgewenst een verschillend tarief voor woningen en niet-woningen te hanteren (kan-bepaling tariefdifferentiatie gebouwd)

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

1. De tariefdifferentiatie is in de huidige versie van het conceptwetsvoorstel opgenomen, waarbij geldt dat tijdens de consultatiefase expliciet de mening over dit voorstel zal worden gevraagd. Op basis van de consultatiereacties zal de minister besluiten of het voorstel voor de tariefdifferentiatie (al dan niet in aangepaste vorm) onderdeel van het wetsvoorstel blijft uitmaken dat het verdere traject in gaat.
2. Het conceptwetsvoorstel is op basis van de inbreng van de waterschappen tijdens de informele consultatiesessies in juni 2022 aangepast. Inhoudelijk komen conceptwetsvoorstel en het voorstel van de waterschappen inmiddels overeen. Bij de uitwerking van het voorstel van de waterschappen t.b.v. het wetsvoorstel is de vraag opgekomen of sprake zal zijn van een jaarlijks besluit van het bestuur over

toepassing van de tariefdifferentiatie of dat er een besluit voor een gehele kostentoedelingsperiode wordt genomen. Door het opnemen van de bepaling over deze tariefdifferentiatie in artikel 122 van de Waterschapswet lijkt het wetsvoorstel te neigen naar het koppelen van het besluit over toepassing van de tariefdifferentiatie aan de besluitvorming over de kostentoedeling.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

1. De waterschappen hebben met hun voorstel van december 2020 om een regeling gevraagd die het mogelijk maakt om in de tarieven binnen de categorie gebouwd rekening te houden met verschillen in waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen, zodat binnen deze categorie tot een evenwichtige lastenverdeling kan worden gekomen. In het huidige wetsvoorstel is deze mogelijkheid opgenomen.

Derhalve is ons voorstel om in reactie op de expliciete consultatievraag naar onze mening over dit voorstel aan te geven dat de waterschappen dit voorstel ondersteunen.

2. In de juni-bijeenkomsten hebben de waterschappen hun sterke voorkeur uitgesproken voor de mogelijkheid van jaarlijkse besluitvorming over de toepassing van de tariefdifferentiatie. Belangrijke redenen voor deze voorkeur zijn dat de tariefdifferentiatie in de besluitvorming in de Ledenvergadering niet nader is ingekaderd en een andere dan jaarlijkse besluitvorming (zoals besluitvorming voor een hele kostentoedelingsperiode) de ruimte van de waterschapsbesturen zou inperken. Verder heeft een rol gespeeld dat de verwachting is dat de waterschapsbesturen per bestuursperiode zullen besluiten over het wel of niet toepassen, waardoor zij in de tweede variant gedwongen kunnen zijn tot aanpassing van de kostentoedeling, terwijl dat om andere redenen nog niet nodig zou zijn. Opname van de bepaling over de tariefdifferentiatie gebouwd in artikel 121 van de Waterschapswet, in plaats van in artikel 122, geeft meer duidelijkheid dat het hier om een besluit gaat dat los staat van de kostentoedeling.

Met deze achtergrond stellen wij voor om in de reactie naar lenW aan te geven dat de waterschappen opteren voor de mogelijkheid van een jaarlijks besluit dat los staat van de kostentoedeling en dat om deze reden de betreffende bepaling het beste in artikel 121 van de Waterschapswet kan worden opgenomen.

1.4 De wettelijke mogelijkheid tot tariefdifferentiatie voor glasopstanden te behouden

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Geen opmerking over maken.

1.5 Als sprake is van de realisatie van een plusvoorziening op verzoek, is het voorstel dat de kosten langs privaatrechtelijke weg of via een retributie (rechtenheffing) op grond van de Waterschapswet moeten kunnen worden verhaald.

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Geen opmerking over maken.

1.6 Als aan de realisatie van een plusvoorziening geen concreet verzoek ten grondslag ligt, wordt voorgesteld om het mogelijk te maken dat de kosten via een nieuw in te voeren tariefdifferentiatie kunnen worden verhaald

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Het voorstel van de waterschappen gaat uit van een algemene mogelijkheid om plusvoorzieningen via een tariefdifferentiatie apart bij de belanghebbenden daarvan in rekening te kunnen brengen. In het wetsvoorstel wordt daar op verschillende manieren een nadere invulling aan gegeven:

1. Alleen voorzieningen die te maken hebben met wateraanvoer worden in het wetsvoorstel benoemd als zijnde mogelijk; denk aan wateraanvoer i.v.m. nachtvorstbestrijding of wateraanvoer om verzilting te voorkomen.
2. In het wetsvoorstel staat dat er een verzoek van ten minste één belanghebbende aan de realisatie van een plusvoorziening ten grondslag moet liggen en dat het waterschap daarnaast een draagvlakmeting moet doen. Dit en het volgende punt vloeien voort uit de door het ministerie gehouden 'MKB-toets' onder agrariërs, waaruit is gebleken dat belanghebbenden heel kritisch naar het voorstel van een waterschap zullen kijken: 'welke kosten berekent het waterschap door en wanneer mag dat?'.
 3. Gegeven de andere tariefdifferentiaties uit de Waterschapswet die ook een maximum van een 100% hoger tarief kennen, is in de wettekst is opgenomen dat de tariefdifferentiatie voor een plusvoorziening ook een maximum van 100% kent.
4. In de Memorie van Toelichting komt op een aantal plaatsen naar voren dat de opbrengst van de tariefdifferentiatie niet meer dan kostendekkend mag zijn.

Voorts geeft de huidige wetstekst ons aanleiding om het volgende punt te signaleren:

5. Onvoldoende duidelijk wordt of het wel mogelijk is om binnen het waterschap voor verschillende voorzieningen en/of verschillende gebieden, ook verschillende tariefdifferentiaties toe te passen. Deze kunnen immers uiteenlopende kostenstructuren hebben. Dit speelt als er binnen het waterschap verschillende voorzieningen worden getroffen die een andere kostenstructuur hebben. Je zou dan in gebaat gebied A bijvoorbeeld 50% willen kunnen toepassen en in gebaat gebied B 75%.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

1. Uit een ambtelijke uitvraag onder de waterschappen en tijdens de sessies met de waterschappen in juni zijn geen gedachten over plusvoorzieningen naar voren gekomen die niet onder de paraplu 'wateraanvoer' kunnen worden gevat. **Ons voorstel is dan ook om naar lenW aan te geven dat de waterschappen met deze invulling uit de voeten kunnen.**
2. Dergelijke voorwaarden waren niet opgenomen in het voorstel waarmee de waterschappen in Unieverband hebben ingestemd. Het is echter vanzelfsprekend dat een waterschapsbestuur het instellen van een plusvoorziening goed onderbouwt en daarbij ook nagaat of hiervoor voldoende draagvlak is. De verwachting is dat er wel altijd ten minste één belanghebbende zal zijn die de voorziening graag wil en er om verzoekt. Door een ambtelijk voorstel van onze kant heeft lenW een redelijk lichte invulling van de draagvlakmeting opgenomen, waarover de waterschappen hebben aangegeven ermee uit de voeten te kunnen¹. **Ons voorstel is dan ook om naar lenW aan te geven dat de waterschappen met deze invulling kunnen instemmen.**
3. Een maximering van de tariefdifferentiatie tot 100% van het basistarief kan er toe leiden dat waterschappen niet in alle gevallen in de gelegenheid zijn om, als zij dat zouden willen, 100% van de kosten van de plusvoorziening op de belanghebbenden te verhalen (zie ook de eis onder 4). Aan de andere kant zien wij dat deze maximering nodig kan zijn om andere stakeholders meer comfort bij het voorstel te geven. **Ons voorstel is dan ook om naar lenW aan te geven dat de waterschappen met dit maximum uit de voeten kunnen.**

¹ De voorgestelde invulling van de draagvlakmeting houdt het volgende in:

- het waterschap schrijft alle belanghebbenden uit het betrokken gebiedsdeel aan met een uitleg over de voorgenomen voorziening en de voorgenomen wijze van bekostiging daarvan en nodigt hen uit daarop te reageren;
- als van de ingekomen reacties de helft + 1 vóór is, kan de bekostiging op de aangekondigde wijze plaatsvinden.

4. In het ambtelijk overleg met lenW heeft het Uniebureau aangegeven dat een dergelijke eis ook niet geldt voor de andere tariefdifferentiaties uit de Waterschapswet. Aan de andere kant zal een waterschap in een bestuursvoorstel naar ons oordeel uit zichzelf ook al inzicht geven in de verhouding tussen de kosten van de plusvoorziening en de te verwachten opbrengst van de tariefdifferentiatie. ***Ons voorstel is dan ook aan te geven dat de waterschappen met deze eis uit de voeten kunnen.***
5. Wij stellen voor om de minister te vragen te verduidelijken dat er binnen een waterschap in verschillende gebieden ook verschillende plustarieven kunnen worden gehanteerd.

2. VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE ZUIVERINGSHEFFING/VERONTREINIGINGSHEFFING

2.1 In de analysemethode geen gebruik meer maken van mens- en milieubelastende stoffen door twee nieuwe parameters, TOC & N-totaal, zonder nitriet en nitraat, op te nemen in de heffingsformule van de zuiverings- en verontreinigingsheffing

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Geen opmerking over maken.

2.2 Bij één van de nieuwe parameters in de heffingsformule, TOC, gebruik te maken van een vaste omrekenfactor 3 en een afwijkprotocol waardoor waterschappen en bedrijven onderbouwd kunnen voorkomen dat een te lage resp. te hoge aanslag wordt opgelegd

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Het conceptwetsvoorstel en voorstel van waterschappen komen overeen. Ter uitwerking van het voorstel zijn enkele bepalingen die nu nog in artikel 6.12 van het Waterschapsbesluit staan opgenomen in artikel 122g van de Waterschapswet opgenomen. lenW heeft aangegeven dat dit is gedaan om de bepalingen inzichtelijk en fiscaal robuust te maken, zodat deze ook standhouden bij de rechter.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Het in het kader van dit voorstel verplaatsen van enkele bepalingen uit artikel 6.12 Waterschapsbesluit naar artikel 122g van de Waterschapswet achten wij verstandig. ***Ons voorstel is dan ook om naar lenW aan te geven dat de waterschappen met deze invulling uit de voeten kunnen.***

2.3 In de Waterschapswet vast laten leggen dat waterschappen uit de opbrengst van de zuiveringsheffing desgewenst ook de kosten van maatregelen die tot een beperking van de afvoer van hemelwater op rwzi's leiden, kunnen dekken

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Geen opmerking over maken.

2.4 Het eigenaarschap van het actualiseren van de Tabel afvalwatercoëfficiënten over te dragen aan de Unie van Waterschappen

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

In het kader van zijn nieuwe eigenaarschap heeft de Unie in samenspraak met lenW een voorstel ontwikkeld waarin de huidige bedrijfscategorieën vervallen. De bedoeling is om over te gaan op een systematiek waarbij de aanslag bepaald wordt door een individuele afvalwatercoëfficiënt. Dat betekent dat voor bedrijven die afwijken van de afvalwatercoëfficiënt voor huishoudelijk afvalwater in een overgangstermijn van een 10 jaar een individuele afvalwatercoëfficiënt moet worden vastgesteld. Het gaat dan om circa 5% van de tabelbedrijven (landelijk om ca 6.000 bedrijven). De overgangstermijn van (maximaal) 10 jaar komt overeen met ons verzoek op basis van hetgeen tijdens de informele consultatiesessies in juni 2022 is besproken, mede op basis van de uitkomsten van een uitvraag onder de leden van de voormalige Werkgroep Aanpassing Belastingstelsel.

Voor bedrijven met een zeer beperkte vuillast (kleine bedrijven) of bedrijven waarbij de noodzakelijke meetvoorzieningen (bijvoorbeeld een meetput) ontbreken wordt nog een praktische wijze van bepaling van de afvalwatercoëfficiënt uitgewerkt. In de toelichting is aangegeven dat een praktische regeling wordt uitgewerkt voor bedrijven tot 50 vervuilingseenheden (<50 VE) en gevallen waarin noodzakelijke meetvoorzieningen ontbreken en redelijkerwijs niet verlangd kunnen worden. Deze regeling zou nader kunnen worden uitgewerkt in het Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009 (BVIW 2009) en deze uitwerking heeft daardoor geen invloed op de voortgang van het wetsvoorstel.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Het conceptwetsvoorstel is op basis van de inbreng van de waterschappen tijdens de informele consultatiesessies in juni 2022 aangepast. **Ons voorstel is om naar lenW aan te geven dat wij kunnen instemmen met het huidige voorstel.**

2.5 Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing via een experimenteerartikel maatwerk (een korting) in de heffing mogelijk te maken bij fosfaatterugwinning

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

In het conceptwetsvoorstel wordt de mogelijkheid verbreed, zodat deze niet alleen voor fosfaat, maar ook voor de andere zouten en metalen kan worden toegepast.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Ons voorstel is om naar lenW aan te geven dat wij hier mee kunnen instemmen en blij zijn met deze verbreding omdat deze bijdraagt aan verdere verduurzaming.

2.6 Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing voor separate afvalwaterstromen (prijs)afspraken mogelijk te maken

Wat zegt het conceptwetsvoorstel in relatie tot de voorstellen van de waterschappen?

Het conceptwetsvoorstel is op basis van de inbreng van de waterschappen tijdens de informele consultatiesessies in juni 2022 aangepast. Conceptwetsvoorstel en voorstel waterschappen komen inmiddels overeen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Geen opmerking over maken.

3. ONDERDELEN WETSVOORSTEL DIE NIET VOORTVLOEIEN UIT LEDENVERGADERING 2020

Het conceptwetsvoorstel bevat drie onderdelen die niet voortvloeien uit de besluitvorming over de aanpassing van het belastingstelsel in de Ledenvergadering van december 2020. Het eerste is 'het energievoorstel', dat gaat regelen dat waterschappen bevoegd zijn om meer duurzame energie op te wekken dan zij voor eigen gebruik nodig hebben en dat zij de baten en lasten hiervan aan de heffingen mogen toerekenen. Het tweede nieuwe onderdeel betreft de opname van een expliciete motivatieplicht op basis van gebiedskenmerken indien een waterschap gebruik maakt van de mogelijkheid om het kostenaandeel van de ingezetenen in de watersysteemheffing te verhogen ten opzichte van de standaard bandbreedte. Het laatste toegevoegde voorstel betreft een verruiming van de beslistermijn op een bezwaarschrift.

3.1 Energievoorstel

Waar komt het voorstel vandaan?

De waterschapssector vraagt al geruime tijd (bijna 10 jaar) aan het ministerie van IenW om een wettelijke regeling die buiten twijfel stelt dat zij binnen hun wettelijke taak méér duurzame energie kunnen en mogen opwekken dan zij voor hun eigen taakuitoefening nodig hebben en dat zij de baten en lasten van de benodigde investeringen aan hun heffingen mogen toerekenen. Een wettelijke verankering van de bevoegdheid was voor de waterschappen ook de belangrijkste eis richting het Rijk om deel te nemen aan het Klimaatakkoord. Een wettelijke regeling biedt de waterschappen immers rechtszekerheid voor investeringen in duurzame energie en sluit risico's van belastingprocedures (in het meest extreme geval onverbindendheid belastingverordening en nietige belastingaanslagen) uit.

In december 2018 heeft de toenmalige minister van IenW in een brief aan de Tweede Kamer toegezegd dat de Waterschapswet in verband hiermee zal worden gewijzigd. De minister heeft bij de keuze voor een wettelijke verankering meegewogen dat het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (het ESBL) haar dit vanuit de optiek van zekerheid en fiscale robuustheid geadviseerd had.

In de jaren 2019 en 2020 heeft het ministerie met het oog hierop ²aan een op zichzelf staand wetsvoorstel Energie gewerkt. Omdat bij dit wetsvoorstel de fiscale bepalingen van de Waterschapswet zouden worden gewijzigd maar inmiddels ook de gesprekken tussen de Unie en het ministerie over de belastingvoorstellen van de waterschappen gaande waren, is besloten om het energievoorstel niet langer als eigenstandig wetsvoorstel verder te brengen, maar mee te nemen in het traject Aanpassing belastingstelsel.

Meer inhoudelijk kan het voorstel als volgt worden toegelicht.

Voor de uitvoering van hun taken hebben de waterschappen energie nodig. Deze kopen zij voor een deel in, voor het andere deel zijn de waterschappen zelfvoorzienend. In het kader van het Klimaatakkoord willen de waterschappen uiterlijk in 2025 volledig zelf voorzien in hun energiebehoefte voor alle wettelijke taken. In het licht van de klimaatopgave hebben de waterschappen ook de wens uitgesproken om niet alleen energieneutraal te worden, maar op termijn ook klimaatneutraal. Echter, een volledige reductie van bij de taakuitoefening vrijkomende broeikasgasemissies is op dit moment technisch en financieel nog niet haalbaar. Vooralsnog is het realiseren van klimaatneutraliteit alleen mogelijk als de waterschappen de mogelijkheid krijgen om de vooralsnog niet te vermijden schadelijke uitstoot van broeikasgassen bij de taakuitoefening, te compenseren door meer hernieuwbare energie op te wekken dan zij zelf nodig hebben en het surplus aan derden te leveren. Tegen deze achtergrond zal in het wetsvoorstel worden geregeld dat waterschappen bevoegd zijn om meer duurzame energie op te wekken dan zij voor eigen gebruik nodig

² In het Klimaatakkoord (juni 2019) is onder andere het volgende afgesproken: "Zo zal op korte termijn een wijziging van de Waterschapswet in gang worden gezet. Daarbij is uitgangspunt dat de waterschappen de bevoegdheid hebben om meer duurzame energie te produceren dan zij zelf verbruiken en dat zij de lasten en baten van deze investeringen kunnen toerekenen aan hun heffingen. Dit moet het mogelijk maken dat zij op termijn klimaatneutraal kunnen worden".

hebben en dat zij de kosten en baten hiervan via hun heffingen mogen verhalen. Het gaat hier zoals gezegd om de inlossing van een toezegging die de minister al in 2018 heeft gedaan.

Wat zegt het conceptwetsvoorstel?

Er wordt expliciet geregeld dat de mogelijkheid wordt opengesteld voor zowel de zuiveringsheffing als de watersysteemheffing. De hoofdlijnen van de wettelijke regeling zijn als volgt:

1. in de Waterschapswet zal een forfaitaire benadering worden opgenomen met een bovengrens van maximaal 3 maal het eigen energieverbruik mogen opwekken en (deels) leveren als het gaat om de zuiveringstaak en maximaal 2 maal het eigen energieverbruik mogen opwekken en (deels) leveren als het gaat om de watersysteemtaak;
2. de factoren zullen in ieder geval tot het jaar 2035 van kracht blijven.

Overwegingen Uniebureau

In de eerste plaats is het belangrijk vast te stellen dat dit deel van het wetsvoorstel een verzoek invult dat de waterschappen al tien jaar doen.

Verder is het belangrijk om aan te geven dat vergeleken met het voormalig eigenstandig conceptwetsvoorstel de regeling uit het huidige conceptwetsvoorstel zeer eenvoudig is. De forfaitaire regeling biedt de waterschappen veel ruimte om tot een bepaald maximum extra duurzame energie te produceren³ en zadelt individuele waterschappen (anders dan het eigenstandige voorstel) niet op met complexe berekeningen van de individuele klimaatvoetafdruk (en de juridische risico's die dat met zich zou kunnen brengen).

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Gezien deze bredere context, zou ons voorstel voor het beantwoorden van de vraag wat de waterschappen van het energievoorstel vinden, ook gehoorde hebbende de waterschappen in de juni-bijeenkomsten, als volgt luiden:

1. De waterschappen vinden het een goede zaak dat omwille van de duidelijkheid en ter voorkoming van discussies voortaan uit de Waterschapswet zal blijken dat zij binnen hun taakuitoefening bevoegd zijn om hernieuwbare energie op te wekken (en aan het net te leveren) en dat zij de kosten en baten hiervan aan de heffingen mogen toerekenen. Een forfaitaire benadering spreekt erg aan; van alle opties die de afgelopen tijd in de gesprekken met lenW de revue zijn gepasseerd, is dit de meest eenvoudige benadering. Ook in de uitvoering geeft een forfaitaire benadering de minste lasten. De genoemde forfaits van 3 en 2 voor respectievelijk de zuiveringstaak en de watersysteemtaak vloeien voort uit nader onderzoek dat de Unie van Waterschappen heeft laten doen.
2. In het kader van de toekomstbestendigheid is het enerzijds een goede zaak dat de forfaits voor langere tijd worden vastgezet. Anderzijds spelen er op het terrein van de energievoorziening en de verduurzaming daarvan op dit moment zoveel ontwikkelingen dat de mogelijkheid van een frequentere evaluatie van de forfaits verstandig lijkt.

Samenvattend, het voorstel is om aan lenW aan te geven dat de waterschappen op zich met het voorstel uit de voeten kunnen, maar dat voorzien zou moeten worden in de mogelijkheid van een eerdere evaluatie dan in 2035.

³ Omdat het niet de bedoeling is dat waterschappen energieproducenten worden (dit raakt aan een discussie over de taken van de waterschappen) is het nodig dat er regels worden gesteld over de maximale productieruimte die de waterschappen hebben.

3.2 Expliciete motiveringsplicht bij verhoging kostenaandeel ingezetenen boven bovengrens standaardbandbreedte

Wat zegt het conceptwetsvoorstel?

Nieuw in het wetsvoorstel is dat een waterschap bij gebruik van de mogelijkheid om het kostenaandeel van de ingezetenen in de watersysteemheffing met maximaal 10% te verhogen boven de bovengrens van de standaard-bandbreedte deze verhoging expliciet op basis van gebiedskenmerken moet motiveren. lenW heeft deze motiveringsplicht opgenomen om de tekst van de wet op dit punt meer in overeenstemming te brengen met de toelichting van het amendement waarmee deze bepaling in de wet is opgenomen. De toelichting bij het amendement geeft aan dat in geval van verhogen met 10% sprake moet zijn van 'bijzondere omstandigheden'.

Wat vinden we hier als waterschappen van?

De waterschappen kunnen al sinds 2009 gebruikmaken van de verhoging boven de bovengrens van de standaard-bandbreedte. Als zij de mogelijkheid toepassen, motiveren zij dit uiteraard als onderdeel van voorstellen in het kader van de kostentoedeling. Over deze voorstellen, inclusief dus de motivatie van een eventueel gebruik van de mogelijkheid tot verhoging met maximaal 10%, vindt het bestuurlijk gesprek binnen de waterschappen plaats en de bestuurlijke besluitvorming over de kostentoedeling gebeurt in openbare vergaderingen, waarin externe belanghebbenden hun stem conform de gebruikelijke procedures kunnen laten horen. Sinds 2009 hebben zich op dit punt ook geen problemen voorgedaan. Het Unie bureau vraagt zich dan ook af waarom het nodig is deze motivatieplicht nu alsnog in te voeren. Daarbij komt ook de vraag op waarom gekozen is om de motivatieplicht in afwijking van het amendement te koppelen aan de hand van de gebiedskenmerken van het waterschap. Dit lijkt nog beperkter ten opzichte van de in de toelichting op het amendement genoemde 'bijzondere omstandigheden'.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Ons voorstel is om naar lenW aan te geven dat de waterschappen het overbodig vinden om deze motivatieplicht nu alsnog in te voeren. Verder om aan te geven dat mocht de minister willen vasthouden aan het opnemen van een motivatieplicht er geen nadere beperking zou moeten worden aangebracht door de motivatieplicht te koppelen aan gebiedskenmerken in plaats van aan 'bijzondere omstandigheden'.

3.3 Verruiming beslistermijn bezwaarschriften

Wat zegt het conceptwetsvoorstel?

Het afhandelen van bezwaarschriften is aan een wettelijke termijn gebonden. Voor deze bezwaarschriften geldt de normale beslistermijn van zes weken zoals opgenomen in artikel 7:10, eerste lid, Awb. Deze beslistermijn kan worden verlengd op grond van artikel 7:10, tweede tot en met vierde lid, Awb. lenW stelt nu in het wetsvoorstel voor om de beslistermijn op bezwaarschriften te verruimen en in lijn te brengen met de regeling die voor gemeenten geldt. Als hoofdregel gaat gelden dat een beslissing op bezwaar moet worden genomen in het kalenderjaar waarin het bezwaarschrift is ontvangen. Mocht het bezwaarschrift in de laatste zes weken van het kalenderjaar worden ingediend, dan blijft een minimale beslistermijn van zes weken gelden.

Wat vinden we hier als waterschappen van?

Het voorstel betreft een verruiming van de huidige wettelijke beslistermijn, waardoor deze in lijn komt met de regeling die voor gemeenten geldt. Met name als de belastingtaak van gemeente en waterschap zijn belegd bij eenzelfde uitvoerend belastingkantoor, kan dit een verbetering van de uitvoerbaarheid betekenen.

Wat is ons voorstel voor de reactie naar lenW?

Ons voorstel is om naar lenW aan te geven dat we in de voorgestelde verruiming een verbetering van de uitvoerbaarheid zien, met name als de belastingtaak van het waterschap wordt uitgevoerd door een belastingkantoor dat ook de gemeentelijke belastingtaak uitvoert.

4 STAND VAN ZAKEN VERLENGING ANTI-AFHAAKREGELING

Als onderdeel van de voorstellen hebben de waterschappen in december 2020 vastgesteld:

Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing de subsidie doelmatige werking zuiveringsinstallaties (anti-afhaakregeling) te behouden door hiervoor tijdig de benodigde toestemming van de Europese Commissie te verkrijgen

De verlenging dient door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aangevraagd te worden bij de Europese Commissie. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid óf en voor welke duur verlenging kan worden gerealiseerd. Op 14 februari 2022 heeft een eerste bespreking met een afvaardiging van de Europese Commissie plaatsgevonden. In dat overleg zijn nog diverse verdiepende vragen over de regeling gesteld. Inmiddels heeft de Unie deze vragen, mede op basis van nadere informatie van de waterschappen en in afstemming met lenW, beantwoord en heeft lenW deze beantwoording op 31 mei jl. aan de EC verstuurd. Gelet op de resterende duur van de huidige regeling (looptijd tot 31 december 2023) en de knelpunten die hierdoor in de praktijk ontstaan, wordt er vanuit de Unie blijvend druk uitgeoefend op het ministerie van lenW om op zo kort mogelijke termijn duidelijkheid omtrent de verlenging te verkrijgen.

BEKNOPT BESCHRIJVING VOORSTELLEN TOT AANPASSING BELASTINGSTELSEL WATERSCHAPPEN DD. DECEMBER 2020

1. VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE WATERSYSTEEMHEFFING

1.1 Het Verbeterd Combimodel – Variant H als nieuw model voor de kostentoedeling

In de watersysteemheffing doen zich twee urgente knelpunten voor, die vooral worden veroorzaakt door dat de waarde van onroerend goed de verdeling van een belangrijk deel van de kosten over de verschillende betalende categorieën bepaalt. Verder speelt hierbij een rol dat het huidige stelsel een waterschapsbestuur nauwelijks ruimte biedt om de kostenverdeling af te stemmen op de omstandigheden in het gebied en de eigen wijze van de uitvoering van de watersysteeltaak door het waterschap. De urgente knelpunten zijn:

- de onredelijke invloed die de waarde van infrastructuur heeft op het tarief dat voor ongebouwde grond wordt betaald. Dit knelpunt wordt ook wel de weeffout genoemd;
- het niet meer mogelijk zijn van een gelijkmatige tariefontwikkeling voor de vier betalende categorieën (ingezetenen, eigenaren van gebouwen, van gronden en van natuurterreinen).

Ter oplossing van deze knelpunten stellen de waterschappen een nieuwe methode om de kosten over de betalende categorieën te verdelen voor. Deze methode speelt in op de belangrijkste oorzaken van de twee urgente knelpunten: het gebruik van waarde als verdeelmaatstaf voor een belangrijk deel van de kosten en het ontbreken van afwegingsruimte voor de besturen om de betaling beter te kunnen afstemmen op de specifieke kenmerken van het waterschap. Waarde als verdeelmaatstaf wordt vervangen door stabiele gebiedskenmerken. Verder worden er bandbreedtes voor de kostenaandelen van de vier betalende categorieën geïntroduceerd. Deze bandbreedtes voorkomen dat er bij de overgang op het nieuwe stelsel sprake zal zijn van grote lastenverschuivingen en geven de besturen voorts meer mogelijkheden om de specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening tot uitdrukking te kunnen brengen in de tarieven.

De waterschappen hebben de minister gevraagd om in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel in te gaan op deze bedoeling van de bandbreedtes. Verder hebben we aangekondigd dat wij ter ondersteuning van de toepassing van de bandbreedtes door de waterschapsbesturen een handreiking zullen ontwikkelen.

1.2 Beperken tariefdifferentiatie wegen tot max 100% voor verharde gedeelten openbare wegen

De wetgever heeft in 2012 als tijdelijke maatregel 7 van de 21 waterschappen de mogelijkheid gegeven om de tarieven voor het agrarisch ongebouwd (als deze door het waterschapsbestuur als onredelijk hoog worden ervaren) te matigen. Deze waterschappen kunnen de tarieven voor het verharde deel van wegen tot maximaal 400% hoger vaststellen dan voor overige onbebouwde grond. Op deze manier kunnen deze waterschappen de effecten van de weeffout mitigeren. In de door de waterschappen voorgestelde kostentoe-delingsmethode komt de weeffout niet meer voor en daarom stellen zij voor om de tijdelijke maatregel te schrappen en voor wegen alleen de oorspronkelijke tariefdifferentiatie tot maximaal 100% te behouden.

1.3 Creëren van de mogelijkheid voor waterschappen om binnen de watersysteemheffing gebouwd desgewenst een verschillend tarief voor woningen en niet-woningen te hanteren

De watersysteemheffing gebouwd kent op dit moment één tarief, dat wordt uitgedrukt als percentage van de WOZ-waarde en voor eigenaren van woningen en eigenaren van niet-woningen gelijk is. Doordat de WOZ-waarden van woningen de afgelopen jaren veel harder zijn gestegen dan de WOZ-waarden van niet-woningen is er binnen de categorie sprake van lastenverschuivingen zonder dat er sprake is van

verandering van het voorzieningenniveau. Met deze achtergrond stellen de waterschappen voor om de mogelijkheid tot tariefdifferentiatie binnen de categorie gebouwd in het stelsel in te bouwen. Hiermee krijgen de waterschappen, de mogelijkheid om voor woningen, indien gewenst, een ander tarief te hanteren dan voor niet-woningen. Op deze wijze kan binnen de categorie gebouwd tot een gelijkmatige lastenontwikkeling worden gekomen. Ter compensatie van de verschillen in waardeontwikkeling kan de tariefdifferentiatie dus twee kanten uitwerken: het bestuur kan een hoger tarief voor niet-woningen vaststellen dan voor woningen, maar ook andersom.

De waterschappen hebben de minister gevraagd om in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel aan te geven dat de tariefdifferentiatie alleen kan worden gebruikt om verschillen in waardeontwikkeling te corrigeren. Verder hebben wij de minister gemeld dat wij voor deze tariefdifferentiatie nog een handreiking voor de waterschappen zullen ontwikkelen.

1.4 De wettelijke mogelijkheid tot tariefdifferentiatie voor glasopstanden te behouden

De wettelijke mogelijkheid tot tariefdifferentiatie voor glasopstanden te behouden.

1.5 Als sprake is van de realisatie van een plusvoorziening op verzoek, is het voorstel dat de kosten langs privaatrechtelijke weg of via een retributie (rechtenheffing) op grond van de Waterschapswet moeten kunnen worden verhaald.

Plusvoorzieningen zijn voorzieningen die een waterschap bovenop zijn normale taakuitoefening treft, vaak voor specifieke groepen belanghebbenden in het gebied. Hierbij kan worden gedacht aan nachtvorst- en verziltingsbestrijding, bepaalde gevallen van wateraanvoer of het bieden van extra veiligheid tegen overstromingen of wateroverlast. De waterschappen stellen voor dat er een wettelijke mogelijkheid komt om de kosten van plusvoorzieningen exclusief neer te leggen bij degenen die daarbij belang hebben. Dit kunnen degenen zijn die expliciet om de voorziening hebben gevraagd, of degenen wiens onroerende zaak in het deel van het waterschapsgebied ligt waar een plusvoorziening is gerealiseerd. Op deze wijze kunnen de kosten van de voorzieningen worden neergelegd op de plaats waar daarvan wordt geprofiteerd en kan worden voorkomen dat de kosten over alle belastingbetalers worden omgeslagen.

Als sprake is van de realisatie van een plusvoorziening op verzoek is meer specifiek het voorstel van de waterschappen dat de kosten langs privaatrechtelijke weg of via een retributie (rechtenheffing) op grond van de Waterschapswet moeten kunnen worden verhaald.

1.6 Als aan de realisatie van een plusvoorziening geen concreet verzoek ten grondslag ligt, wordt voorgesteld om het mogelijk te maken dat de kosten via een nieuw in te voeren tariefdifferentiatie kunnen worden verhaald

Zie voor een algemene toelichting op plusvoorzieningen het eerste deel van paragraaf 1.5.

Als aan de realisatie van een plusvoorziening geen concreet verzoek ten grondslag ligt is meer specifiek het voorstel van de waterschappen dat mogelijk wordt gemaakt dat de kosten via een nieuw in te voeren tariefdifferentiatie kunnen worden verhaald.

2. VOORSTELLEN MET BETREKKING TOT DE ZUIVERINGSHEFFING/VERONTREINIGINGSHEFFING

2.1 In de analysemethode geen gebruik meer maken van mens- en milieubelastende stoffen door twee nieuwe parameters, TOC & N-totaal, zonder nitriet en nitraat, op te nemen in de heffingsformule van de zuiverings- en verontreinigingsheffing

Het knelpunt in de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing is het op basis van de huidige wetgeving verplichte gebruik van mens- en milieubelastende stoffen bij de laboratoriumanalyses voor het vaststellen van de vervuilingswaarde van het afvalwater van bedrijven. De waterschappen willen geen gebruik meer maken van deze stoffen. Daarom hebben ze hier een alternatief voor gezocht en gevonden waardoor voor het bepalen van de vervuilingswaarde geen gebruik meer gemaakt hoeft te worden van deze stoffen. De oplossing houdt in dat in de heffingsformule twee nieuwe parameters worden gehanteerd: N-totaal (Stikstof totaal) i.p.v. het huidige N-Kjeldal en TOC (Total Organic Carbon) in plaats van het

huidige CZV. Omdat N-totaal en TOC meer of anders meten dan alleen het zuurstofverbruik, moeten beiden worden gecorrigeerd. Bij N-totaal kan dat door nitraat en nitriet in mindering te brengen, bij TOC door de omrekenfactor 3 te hanteren. Door deze twee correcties blijft de totale vervuilingswaarde die in de heffing wordt betrokken, en daarmee het tarief, ongeveer gelijk.

2.2 Bij één van de nieuwe parameters in de heffingsformule, TOC, gebruik te maken van een vaste omrekenfactor 3 en een afwijkprotocol waardoor waterschappen en bedrijven onderbouwd kunnen voorkomen dat een te lage resp. te hoge aanslag wordt opgelegd

Tussen TOC en CZV bestaat een vaste verhouding, die echter stofafhankelijk is. Voor mengsels van verschillende stoffen zoals in afvalwater is deze verhouding afhankelijk van de samenstelling van het mengsel. Voor huishoudelijk afvalwater bedraagt de CZV/TOC-factor 3.

Verdere uitwerking van de methode heeft uitgewezen dat toepassing van een vaste omrekenfactor van 3 voor een klein aantal bedrijven, dat een omrekenfactor lager dan 2,5 heeft, wellicht tot een te hoge heffing zou leiden. Er wordt daarom een afwijkprotocol voorgesteld. Het afwijkprotocol maakt het mogelijk dat bedrijven die aannemelijk maken dat hun afvalwater een CZV/TOC-verhouding heeft kleiner dan 2,5 de lagere vervuilingswaarde die hieruit voortvloeit kunnen toepassen.

Er zal ook een beperkt aantal bedrijven zijn dat in de nieuwe situatie aan de bovenkant buiten de "range" terecht komt en daardoor in de toekomst mogelijk minder zuiveringsheffing of/verontreinigingsheffing verschuldigd zal zijn dan op basis van de huidige CZV-bepaling het geval is. Er wordt een vergelijkbaar afwijkprotocol toegepast op deze bedrijven. Het protocol maakt het mogelijk dat een waterschap dat aannemelijk kan maken dat het afvalwater van een bedrijf een CZV/TOC-verhouding heeft groter dan 3,5, de hogere vervuilingswaarde die hieruit voortvloeit kan toepassen.

De regeling kent dus zowel een afwijkingsmogelijkheid naar beneden als naar boven. Naar verwachting gaat het in beide situaties om een beperkt aantal bedrijven. Het afwijkprotocol maakt het, met relatief weinig inspanning, mogelijk om een nuance aan te brengen op de vervuilingswaarde van de betreffende bedrijven. Eenzelfde soort mechanisme als het voorgestelde afwijkprotocol kennen we nu al via het stelsel van de hoedanigheidscorrectie (de bekende T-correctie). Ook de regeling van de Tabel Afvalwatercoëfficiënten kent onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om op verzoek van een bedrijf af te zien van de reguliere tabel en tot een meetverplichting over te gaan. De onderhavige afwijkmogelijkheid werkt qua systematiek op eenzelfde wijze als deze twee voorbeelden.

2.3 Het eigenaarschap van het actualiseren van de Tabel afvalwatercoëfficiënten over te dragen aan de Unie van Waterschappen

De Tabel afvalwatercoëfficiënten dient voor het vaststellen van de vervuilingswaarde van het afvalwater van vrijwel alle bedrijven met een vervuilingswaarde tussen de 5 en 1.000 vervuilingseenheden. In de tabel zijn deze bedrijven in een aantal bedrijfsklassen ingedeeld en voor iedere bedrijfsklasse is in de tabel een afvalwatercoëfficiënt opgenomen. Vermenigvuldiging van deze coëfficiënt met de hoeveelheid ingenomen drinkwater leidt tot het aantal vervuilingseenheden voor de belastingaanslagen. De huidige tabel is al lange tijd niet geactualiseerd. Omdat er discussie bestaat over de indeling van bedrijven en de hoogte van sommige tabelcoëfficiënten is in de binnen de Unie van Waterschappen geformuleerde opdracht opgenomen dat voorstellen moeten worden ontwikkeld die tot actualisatie van de tabel leiden.

Voor het vaststellen van een nieuwe tabel, klassen, bedrijfsindeling en coëfficiënten, is uitgebreid onderzoek naar alle bedrijfscategorieën nodig. Binnen de periode waarin in het verband van de Unie van waterschappen voorstellen moesten worden ontwikkeld was het niet mogelijk is om direct alle categorieën te onderzoeken. Daarom hebben de waterschappen besloten dat er op basis van de uitkomsten van een pilotonderzoek een plan van aanpak zal worden opgeleverd voor de actualisatie van de tabel afvalwatercoëfficiënten. In het pilotproject zou de methodologie op basis van één bedrijfscategorie worden onderzocht. Op basis van de bevindingen uit de pilot zou een definitieve onderzoeksmethodiek opgesteld worden die zou worden verwerkt in het op te leveren plan van aanpak.

Het pilotonderzoek is van start gegaan, maar kwam al snel in het voorjaar van 2020 als gevolg van de beperkende Corona-maatregelen noodgedwongen stil te liggen. De benodigde bedrijfsbezoeken konden niet doorgaan, met als gevolg dat het niet mogelijk was om de resultaten van het pilotonderzoek op te leveren.

Er zijn op zich wel belangrijke stappen gezet die nodig zijn om te kunnen komen tot een actualisatie van de tabel, maar onvoldoende om het beoogde plan van aanpak voor de actualisatie van de tabel op te stellen. De waterschappen hebben in december 2020 besloten dat de Unie van Waterschappen de wel beschikbare resultaten van het pilotonderzoek overdraagt aan het ministerie van IenW, dat immers stelselverantwoordelijke is voor het belastingstelsel. Op basis van de resultaten van het pilotonderzoek kan IenW vervolgens, in samenspraak met de waterschappen, een opdracht opstellen voor de actualisatie van de Tabel afvalwatercoëfficiënten.

2.4 In de Waterschapswet vast laten leggen dat waterschappen uit de opbrengst van de zuiveringsheffing desgewenst ook de kosten van maatregelen die tot een beperking van de afvoer van hemelwater op rwzi's leiden, kunnen dekken

Relatief schoon hemelwater wordt in veel gevallen via het riool afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallaties van de waterschappen. We spreken dan van 'gemengde rioolstelsels'. Dit betekent dat bij dergelijke rioolstelsels het hemelwater zich mengt met (huishoudelijk) afvalwater en vervolgens op de rioolwaterzuiveringen gezuiverd moet worden. Landelijk gezien is circa 43% van de kosten van de zuiveringstaak te herleiden tot de hoeveelheid water. Deze 43% is opgebouwd uit circa 29% hemelwater en circa 14% afvalwater. Mede met het oog op de klimaatverandering, de vervangingsopgave van zuiveringstechnische werken, grondstoffenterugwinning en de nieuwe stoffen (diverse microverontreinigingen) is het gewenst om het aandeel hemelwater dat op de riolering en de zuivering komt te verminderen. Zowel de kosten als het energieverbruik zouden (op termijn) omlaag kunnen als minder hemelwater op de rwzi's wordt gebracht. Het is daarom van belang dat het belastingstelsel van de waterschappen voldoende mogelijkheden biedt om de maatregelen te bekostigen die hieraan bijdragen.

Het voorstel dat de waterschappen nu doen is om in de wetgeving expliciet vast te leggen dat zij de mogelijkheid hebben om maatregelen ter beperking van hemelwaterkosten binnen hun rioolwaterzuiveringstaak te dekken uit de opbrengst van de zuiveringsheffing. Wanneer de waterschappen dergelijke, ruimere financiële mogelijkheden hebben, kunnen zij (samen met andere partijen zoals gemeenten) maatregelen nemen die (op termijn) kunnen leiden tot een vermindering van de hemelwaterkosten.

2.5 Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing via een experimenteerartikel maatwerk (een korting) in de heffing mogelijk te maken bij fosfaatterugwinning

Waar afvalwater jarenlang alleen als kostenpost werd beschouwd, is het met nieuwe technieken tegenwoordig mogelijk om met het afvalwater energie op te wekken en uit het afvalwater waardevolle grondstoffen (terug) te winnen. Door deze waarde te onderkennen en te benutten, wordt een bijdrage geleverd aan duurzaamheidsdoelstellingen en kunnen de kosten van de rioolwaterzuivering worden beperkt. Het is dus van belang dat de waarde van het afvalwater van bedrijven beter in de heffing tot uitdrukking kan worden gebracht.

In sommige gevallen is het voor grote bedrijven financieel voordeliger om hun afvalwater zelf (voor) te gaan zuiveren, ook wel 'afhaken' genoemd. Afhaken kan leiden tot een afname van het zuiveringsrendement van de installaties van het waterschap en een hogere heffing voor de belastingplichtigen die nog wel op het riool en de installatie lozen (en niet voorzuiveren).

Het eerste voorstel dat de waterschappen doen om beter te kunnen inspelen op waardevol afvalwater van bedrijven is het mogelijk maken om aan bedrijven die fosfaat leveren (vooralsnog bij wijze van experiment) een op maat gesneden korting op de heffing te verlenen in de gevallen dat het waterschap fosfaat in de heffing betreft.

2.6 Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing voor separate afvalwaterstromen (prijs)afspraken mogelijk te maken

Zie voor een algemene toelichting op waardevol afvalwater het begin van paragraaf 2.3.

Het tweede voorstel dat de waterschappen doen om beter te kunnen inspelen op waardevol afvalwater van bedrijven is het mogelijk maken om met bedrijven die hun waardevol afvalwater apart naar de rioolwaterzuivering brengen of apart op een dergelijke installatie lozen, privaatrechtelijke afspraken over de prijs te maken. Ook het heffen van een retributie zou in deze gevallen mogelijk moeten zijn;

2.7 Beter kunnen inspelen op waardevol afvalwater door in de zuiveringsheffing de subsidie doelmatige werking zuiveringsinstallaties (anti-afhaakregeling) te behouden door hiervoor tijdig de benodigde toestemming van de Europese Commissie te verkrijgen

Zie voor een algemene toelichting op waardevol afvalwater het begin van paragraaf 2.3.

Waterschappen kunnen vanuit de opbrengst van de zuiveringsheffing via een subsidieregeling korting verlenen aan bepaalde belastingplichtigen die anders zouden afhaken. De Europese Commissie heeft deze regeling als (geoorloofde) staatssteun aangemerkt. Dit betekent dat haar goedkeuring nodig is voordat waterschappen de regeling mogen toepassen. De huidige goedkeuring is tot 2023 verleend.

Waterschappen willen de anti-afhaakregeling behouden en tijdig de benodigde toestemming van de Europese Commissie aanvragen om deze nog te kunnen toepassen. De waterschappen gaan graag op korte termijn in overleg met het ministerie van IenW om dit traject voor te bereiden en gezamenlijk in gang te zetten.